

חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט-1989*

פרק א': מטרת החוק

1. מטרה חוק זה בא לתקן, לבטל או להאריך את תקפם של חוקים שונים, ולקבוע הוראות נוספות, במטרה לצמצם את הוצאות המדינה ולהגדיל את הכנסותיה באופן שיאפשר השגת יעדי התקציב לשנת הכספים 1989 והשגת יעדי המדיניות הכלכלית.

פרק ב': תיקוני חקיקה

2. בחוק הסדרים לשעת חירום במשק המדינה, התשמ"ו-1985 -

תיקון חוק
הסדרים לשעת
חירום

- (1) בסעיף 24, במקום "כ"ד באדר ב' התשמ"ט (31 במרס 1989)" יבוא "ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)";
- (2) בסעיף 26, ברישה, במקום "כ"ד באדר ב' התשמ"ט (31 במרס 1989)" יבוא "ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)";
- (3) בסעיף 26(6), בסעיף 119(ב) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשכ"ח-1968², הסיפה המתחילה במלים "ורשאי העובד" - תימחק.

3. בחוק היטל על שירותים מיובאים ונכסי חוץ (הוראת שעה), התשמ"ה-1984³, בסעיף 18(א), במקום "כ"ד באדר ב' התשמ"ט (31 במרס 1989)" יבוא "ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)".

תיקון חוק
היטל על
שירותים מיובאים

4. בחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו-1985⁴ -

תיקון חוק
יציבות מחירים
במצרכים ובשירותים

- (1) בסעיף 2, במקום "עד יום כ"ד באדר ב' התשמ"ט (31 במרס 1989)" יבוא "עד יום ה' בניסן התש"ן (31 במרס 1990)";
- (2) בסעיף 7(א), אחרי פסקה (1) יבוא:
- "(א1) לקבוע בצו מחיר מינימלי לחלב גלמי; על קביעת מחיר כאמור יחול סעיף 6א(ב) לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1958⁵;"
- (3) אחרי סעיף 7 יבוא:

7א. (א) על אף האמור בסעיף 7, כל שר בתחום סמכותו, יחד עם שר האוצר, או מי שהם הסמיכו לכך, רשאים, לפי שיקול דעתם, לקבוע בצו מצרך או שירות שמוותר להעלות את מחירו לאחר מתן הודעת העלאה למפקח ובכפוף להוראות סעיף זה.

"הודעה על
העלאת מחיר

(ב) לא ימכור אדם במהלך עסקו מצרך המתואר בצו לפי סעיף קטן (א) ולא יעשה שירות המתואר בצו כאמור במחיר העולה על המחיר הקובע, אלא אם כן חלפו שלושים ימים מיום שמסר למפקח הודעת העלאה, ואם ביקש המפקח תוך פרק הזמן

* נחקבל בכנסת ביום כ"ב באדר ב' התשמ"ט (29 במרס 1989): הצעת החוק דברי הסבר פורסמו בה"ח 1915, מיום כ"ד בשבט התשמ"ט (30 בינואר 1989), עמ' 16; וה"ח 1922, מיום ט"ו באדר ב' התשמ"ט (22 במרס 1989), עמ' 58.

1 ס"ח התשמ"ו, עמ' 15: התשמ"ו, עמ' 93: התשמ"ח, עמ' 72.

2 ס"ח התשכ"ח, עמ' 108.

3 ס"ח התשמ"ה, עמ' 2: התשמ"ו, עמ' 49: התשמ"ז, עמ' 100: התשמ"ח, עמ' 72.

4 ס"ח התשמ"ו, עמ' 2, עמ' 170: התשמ"ח, עמ' 74.

5 ס"ח התשי"ח, עמ' 24.

האמור פרטים נוספים לבדיקת הבקשה – אלא אם כן חלפו עשרים ימים מיום מסירתם למפקח, ולא נמסרה לו הודעה לפי סעיף קטן (ד) או (ה).

(ג) הודעת העלאה תוגש למפקח בשלושה עותקים: המפקח יעביר עותק אחד למנהל הכללי של משרד האוצר ועותק אחד למנהל הכללי של המשרד הממונה על אותו תחום.

(ד) הודיע המפקח למבקש, תוך התקופה הנקובה בסעיף קטן (ב), כי אינו מתיר את העלאת המחיר, בין מיוזמתו ובין לפי דרישת אחד מן המנהלים הכלליים האמורים בסעיף קטן (ג) שנמסרה לו עד היום הששי שלפני תום התקופה האמורה, לא יהיה המבקש רשאי להעלות את המחיר, כל עוד לא ניתן היתר לפי סעיף 7.

(ה) לא הודיעו המנהלים הכלליים האמורים בסעיף קטן (ג), או אחד מהם, למפקח כי אינם מתירים את העלאת המחיר, רשאי המפקח להודיע למבקש כי הוא מתיר העלאת מחיר בשיעור קטן מן הנקוב בבקשה, ויראו הודעה זו כהיתר להעלאת מחיר ואת המחיר שהותר כאמור כמחיר הקובע.

(ו) לא נמסרה למבקש הודעה לפי סעיפים קטנים (ד) או (ה), יראו כאילו ניתן למבקש היתר להעלאת המחיר כמבוקש ואת המחיר האמור כמחיר הקובע.”

5. בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988⁶ –

(1) בסעיף 18(א), בסופו יבוא: "קביעה כאמור לענין תקנים תהא גם בהסכמת שר האוצר";

(2) בסעיף 24 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "התש"ן" יבוא "התשנ"א" ובמקום "התשנ"ז" יבוא "התשנ"ח";

(ב) סעיף קטן (ב) יסומן (ד) ולפניו יבוא:

(כ) תחולתם של סעיפים 14, 15, 17 ו-18 בשנת הלימודים התשנ"א ואילך.

(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), בשנת הלימודים התש"ן ייערך בשני איזורים שייקבעו בצו שיתקין השר בהסכמת שר האוצר ניסוי של החלת ההוראות הנזכרות בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), כולן או מקצתן, הכל בהיקף, בתנאים ובסייגים שייקבעו בצו כאמור.”

תיקון סקודת
התעבורה

6. בסעיף 79 לפקודת התעבורה⁷, במקום "שר התחבורה רשאי" יבוא "שר התחבורה ושר האוצר רשאים", המלים "על ידי בני אדם שהיו בתקופת הרשיון תושבים בתחום שיפוט של הרשות המקומית האמורה" – יימחקו, ובמקום "השר" יבוא "השרים".

⁶ ס"ח התשמ"ח, עמ' 114.

⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח התשמ"ס, עמ' 18.

7. בחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957 -

(1) אחרי סעיף 6 יבוא:

א.6 "קביעת מחיר מינימלי לחלב גלמי ורשאי הוא לקבוע שהמחיר המינימלי יחול רק לגבי מה שיוצר במסגרת מכסות הייצור שנקבעו לחלב.

(ב) על צו כאמור יחולו הוראות סעיף 6(ד)";

(2) בסעיף 7(ב), בפסקת משנה (2), בסופה יבוא: "ואולם אם נקבע מחיר מינימלי לחלב גלמי לא ייקבע מחיר נמוך ממנו";

(3) במקום הכותרת לפרק הרביעי יבוא: "פרק רביעי: מניעת רווחים מופקעים והגנה על תכנון הייצור החקלאי";

(4) אחרי סעיף 29 יבוא:

"סימן ג': מניעת חריגה מתכנון הייצור של חלב

א.29 נקבע מחיר מינימלי לחלב גלמי לפי סעיף 6א או לפי כל חיקוק אחר, לא ימכור אדם חלב גלמי ולא יציעו למכירה, ולא יקנה אותו ולא יציע שימכרוהו לו, במחיר נמוך מן המחיר המינימלי שנקבע.";

(5) בסעיף 39(א)1, במקום "26 ו-28" יבוא "26, 28 ו-29".

8. בפקודת הפיקוח על פרי הדר, 1940⁸ -

(1) בסעיף 26 -

(א) במקום סעיף (1) יבוא:

"(1) שר החקלאות רשאי לקבוע בתקנות היטל על פרי הדר הגדל בארץ או על סוג, מין או זן של פרי הדר הגדל בארץ, ובלבד שלגבי פרי הדר שמכר פרדסן ליצרן לפי סעיף 3א לפקודת שיווק פרי הדר, 1947, ייקבע היטל מיוחד כשיעור שלא יעלה על הוצאות המועצה הכרוכות בכיצוע תפקידיה לגביו.";

(ב) במקום סעיף קטן (4) יבוא:

"(4) המועצה רשאית לאסור העברת כל פרי הדר אשר לא שולם בשלם ההיטל שנקבע בתקנות לפי סעיף זה.";

(2) בסעיף 29, פסקה (ד) - בטלה.

9. בפקודת שיווק פרי הדר, 1947⁹ -

(1) בסעיף 2, במקום הגדרת "המועצה" יבוא:

"המועצה" - המועצה לשיווק פרי-הדר הנזכרת בפקודת פרי ההדר (פיקוח ושיווק), התש"ח-1948¹⁰;

⁸ ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' 179; ע"ר 1946, תוס' 1, עמ' 227; ע"ר התש"ח, תוס' א', עמ' 15; ס"ח התשי"ד, עמ' 137; התש"ס, עמ' 228.

⁹ ע"ר 1947, תוס' 1, עמ' 204; ע"ר התש"ט, תוס' א', עמ' 100; ס"ח התש"ט, עמ' 270; התשי"א, עמ' 8; התש"ס, עמ' 228.

¹⁰ ע"ר התש"ח, תוס' א', עמ' 15.

(2) אחרי סעיף 3 יבוא:

3א. (א) על אף האמור בכל דין רשאי פרדסן למכור ליצרן פרי הדר מכל מין, זן וסוג שלא באמצעות המועצה, ובלבד שהפרדסן הודיע על כך למועצה לא יאוחר מיום 31 במאי שלפני העונה שלגביה בחר כאמור, ואם בחר כאמור לעונת 1989/90 – תחול בחירתו גם על עונת 1990/91.

"מכירת פרי הדר
שלא באמצעות
המועצה

(ב) לענין סעיף זה, "יצרן" – אדם העוסק בייצור תעשייתי של מוצרי פרי הדר."

תיקון חוק
נכסי המדינה

10. בחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951¹¹, בסעיף 5(ד), בפסקה (2), במקום "3,000,000 לירות" יבוא "10,000 שקלים חדשים" ובסופה יבוא: "הוראה זו לא תחול על מכירת מניות בבורסה, כל עוד מתקיימים התנאים הבאים:

(א) סך כל התמורה בשנת כספים אחת אינו עולה על 3,000,000 שקלים חדשים; הסכום האמור ישתנה כ"ו באפריל של כל שנה, החל משנת הכספים 1990, לפי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן מן המדד שפורסם לחודש פברואר 1989 עד המדד שפורסם לאחרונה לפני יום השינוי;

(ב) סך כל המניות של חברה מסויימת שנמכרו בשנת כספים אחת אינו עולה על 5% מערכן הנקוב של המניות המוצאות והנפרעות של אותה חברה."

תיקון לשעה
בחוק הביטוח
הלאומי

11. בתקופה שמיום כ"ו באייר התשמ"ט (1 ביוני 1989) עד יום ז' בסיון התש"ן (31 במאי 1990) ייקרא חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשכ"ח-1968, כאילו –

(1) במקום סעיף 6 בא:

6. (א) נוצרה זכות לקיצבה או לתוספת לקיצבה לפי פרק זה, תשולם הקיצבה או התוספת החל באחד בחודש שלאחר המועד שבו נוצרה הזכות כאמור.

"תחילת תקופת
התשלום

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אם היה הזכאי לקיצבה זכאי גם לגימלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980¹², בעד החודש שבו נוצרה הזכות לקיצבה, תשולם הקיצבה החל באחד בחודש שבו נוצרה הזכות כאמור, ובלבד שלא תשולם קיצבת שאירים בעד חודש שבעדו שולמה קיצבת זקנה לפי פרק ב' או קיצבת נכות לפי פרק ו'2 למבוטח שמכווח משולמת קיצבת השאירים."

(2) בסעיף 114, אחרי "באחד בחודש" בא "שלאחר המועד".

פרק ג': תשלומים של רשויות למדינה

תשלום רשות
השידור למדינה

12. בשנת הכספים 1989 תשלם רשות השידור לאוצר המדינה סכום של 50 מיליון שקלים חדשים; הסכום האמור ישולם בארבעה תשלומים רבעוניים שווים ורצופים וישמש להקטנת חובות המדינה.

¹¹ ס"ח התשי"א, עמ' 52.
¹² ס"ח התשמ"א, עמ' 30.

13. בשנת הכספים 1989 תשלם רשות הדואר לאוצר המדינה סכום של 7 מיליון שקלים חדשים; הסכום האמור ישולם בארבעה תשלומים רבעוניים שווים ורצופים: כל תשלום ישולם בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן (להלן – המדד) מן המדד שפורסם לחודש פברואר 1989 עד המדד שפורסם לאחרונה לפני יום התשלום; שר התקשורת ושר האוצר רשאים לשנות את הסכום האמור בהתחשב בריבית התחשיבית הנוקפת במאזן וביכולתה הכלכלית של הרשות.

פרק ד': משק הגז

14. בפרק זה –

הגדרות

”גז” – גז פחממני מעובה;

”ספק גז” – מי שעוסק במכירה או בשיווק של גז;

”צרכן גז” – מי שרוכש גז לצריכה עצמית;

”המועד הקובע” – המועד שיקבע שר האנרגיה והתשתית בצו באישור ועדת הכספים של הכנסת, ומותר בצו כאמור לקבוע מועדים קבועים שונים לענין הוראות שונות בפרק זה.

15. כל הסדר, מפורש או מכללא, שהיה נהוג עובר למועד הקובע בין מינהל הדלק לבין ספק גז, הקשור, במישרין או בעקיפין, במבנה מחיר הגז ובקביעת מחיר הגז לצרכן ובדרכי עדכון, יהיה בטל לגבי גז שיימכר אחרי המועד הקובע.

ביטול הסדר
מבנה המחיר

16. החל במועד הקובע יהיה כל אדם רשאי לעסוק ביבוא, במכירה או בשיווק של גז, בכפוף להוראות כל דין; בתי הזיקוק יהיו חייבים למכור גז לכל ספק גז כאמור, באופן ובמועד שייקבעו בתקנות.

ספקי גז
נוספים

17. צרכן גז רשאי לרכוש גז מכל ספק גז, וספק גז לא יהיה רשאי לאכוף על צרכן גז להמשיך ולרכוש גז ממנו או באמצעותו, אם צרכן הגז הודיע על רצונו לסיים את החוזה שביניהם ותנאי החוזה בדבר החזרת ציוד ופקדון נתמלאו.

רכישת גז
כדי צרכנים

18. הוראות פרק זה יחולו על אף האמור בחוק הרשות הלאומית לאנרגיה, התשל”ז-1977¹¹, ובהחלטות שקיבלה הרשות על פיו, אך אין בו כדי לגרוע מסמכות לפי כל דין שעניינו פיקוח על מצרכים ושירותים ויציבות מחירים.

הסדרים ודינים
אחרים

19. שר האנרגיה והתשתית ממונה על ביצוע הוראות פרק זה והוא רשאי להתקין תקנות ולהוציא באישור ועדת הכספים של הכנסת הוראות משלימות לביצועו.

ביצוע ותקנות

פרק ה': ארגוניה כללית

20. (א) לא תגבה רשות מקומית בשל נכס ארגוניה כללית לשנת הכספים 1989 בסכום שיש בו העלאה מעל סכום הארגוניה שהגיע כדין בשל אותו נכס בשנת הכספים 1988.

סייג להעלות
ארגוניה כללית

(ב) לשנת הכספים 1989 לא תשנה רשות מקומית הנחות כלליות מארגוניה ותנאי תשלומה, לרבות התוצאות של אי-תשלום במועד, לעומת אלה שנקבעו כדין לשנת הכספים 1988, אלא לטובת החייבים בארגוניה.

(ג) שר הפנים ושר האוצר, או מי שהם הסמיכו לכך, רשאים להתיר לרשות מקומית העלת ארגוניה, או שינוי הנחה או תנאי תשלום או תוצאות של אי-תשלום במועד שלא כמותר לפי סעיף קטן (ב).

¹¹ ס”ח התשל”ז, עמ’ 61.

21. (א) רשות מקומית שביום כ"ד באדר א' התשמ"ט (1 במרס 1989) טרם החליטה על היטל הארנונות, רשאית לגבות מקדמה על חשבון הארנונה הכללית לשנת הכספים 1989, בשיעור שלא יעלה על ששית מסכום הארנונה שהגיע כדין בשל אותו נכס בשנת הכספים 1988, לאחר הגחה כללית, אם ניתנה כזו, בתוספת הפרשי הצמדה לפי שיעור העליה של מוד המחירים לצרכן מן המוד שפורסם לחודש ינואר 1988 עד המוד שפורסם לחודש דצמבר 1988.
- (ב) דין המקדמה כדין הארנונה לכל דבר וענין, לרבות תשלומי פיגורים וגביה.
- (ג) המקדמה תקוזה מתוך התשלום הראשון שישולם בשל הנכס כארנונה לשנת הכספים 1989.

פרק ו': היטל על רכוש

הגדרות

22. בפרק זה -

- (1) תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה או בפקודת התעבורה או בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961¹⁴, לפי הענין, זולת אם יש הוראה מפורשת אחרת;
- (2) "היום הקובע" - כ"ז באייר התשמ"ט (1 ביוני 1989);
- (3) "התקופה הקובעת" - התקופה מן היום הקובע עד יום ז' בסיון התש"ן (31 במאי 1990);
- (4) "הפקודה" - פקודת מס הכנסה¹⁵;
- (5) "רכב" - כל אחד מכלי התעבורה המפורטים בתוספות הראשונה והשניה;
- (6) "כלי טיס פרטי" - כלי טיס כמשמעותו בתקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה), התשמ"ב-1982¹⁶, למעט כלי טיס המשמש לייצור הכנסה לפי סעיף (1)2 לפקודה שעליה דיווח בעל כלי הטיס בדו"ח שהגיש על פי סעיף 131 לפקודה לשנת המס 1988;
- (7) "כלי שיט פרטי" - כלי שיט כשיר לרישום לפי סעיף 2 לחוק הספנות (כלי שיט), התש"ך-1960¹⁷, בין שנרשם במרשם הישראלי ובין שלא נרשם, וכן כלי שיט שאיננו כשיר לרישום על פי החוק האמור, אך מוחזק בידי תושב ישראל, אך למעט אלה;
- כלי שיט ללא מנוע שארכו פחות מ-7 מטרים, כלי שיט המשמש ללימוד שיט בבית ספר לשיט וכלי שיט המשמש לבעלו לייצור הכנסה לפי סעיף (1)2 לפקודה, שעליה דיווח בעל כלי השיט בדו"ח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה לשנת המס 1988;
- (8) "בעל" -
- (א) לענין רכב - מי שביום חידוש רשיון הרכב בתקופה הקובעת היה רשום ברשיון הרכב כבעלו, ולגבי רכב שניתן לו רשיון לראשונה בתקופה הקובעת - מי שנרשם כבעלו בעת מתן הרשיון, וכן מי שבתקופה הקובעת רכש רכב מבעל פטור;

¹⁴ ק"ח התשכ"א, עמ' 1425.

¹⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120: ס"ח התשמ"ז, עמ' 2.

¹⁶ ק"ח התשמ"ב, עמ' 8.

¹⁷ ס"ח התש"ך, עמ' 70.

(ב) לענין כלי טיס פרטי – מי שביום הקובע היה רשום כבעלו בפנקס המתנהל על פי תקנות הטיס (רישום כלי טיס וסימונם), התשל"ד-1973¹⁸ (להלן – הפנקס), וכן מי שנרשם כבעל ראשון של כלי טיס כאמור שנרשם לראשונה בפנקס האמור בתקופה הקובעת, ובכלי טיס פרטי שאינו רשום כאמור – מי שהחזיק בו ביום מן הימים בתקופה הקובעת;

(ג) לענין כלי שיט פרטי – מי שביום הקובע היה רשום כבעלו במרשם הישראלי וכן מי שנרשם כבעל ראשון של כלי שיט כאמור שנרשם במרשם הישראלי לראשונה בתקופה הקובעת, ובכלי שיט פרטי שאינו רשום כאמור – מי שהחזיק בו ביום מן הימים בתקופה הקובעת;

(9) "בעל פטור" – מי שפטור מתשלום היטל על פי סעיף 32;

(10) "נכה" – כמשמעותו בתקנה 1 לתקנות התעבורה.

23. בעל רכב הרשום בישראל חייב בהיטל בשלו, לפי נפח המנוע ולפי שנת ייצורו, כמפורט בתוספות הראשונה והשנייה. היטל בשל רכב

24. בעל כלי טיס פרטי חייב בהיטל בשלו לפי סוג כלי הטיס ושנת ייצורו, כמפורט בתוספת השלישית. היטל בשל כלי טיס

25. בעל כלי שיט פרטי חייב בהיטל בשלו לפי סוג כלי השיט, כמפורט בתוספת הרביעית. היטל בשל כלי שיט

26. לא ישולם היטל בשל רכב, כלי טיס פרטי או כלי שיט פרטי מסויים, יותר מפעם אחת. מניעת כפל היטל

27. (א) בסעיף זה, "יום התיאום" – היום הראשון בחודש שקדם ליום התשלום.
(ב) סכומי ההיטל הנקובים בתוספות יתואמו על פי שיעור עליית המדד מן המדד שפורסם לחודש מרס 1989 עד המדד שפורסם בחודש שקדם ליום התיאום. התאמת סכומי ההיטל

28. (א) היטל הרכב ישולם במועד הקבוע לחידוש רשיון הרכב או בעת רישום הרכב לראשונה, לפי הענין, ולגבי רכב שהיה בידי בעל פטור והועבר למי שאינו בעל פטור ישולם ההיטל ביום רישום העברת הבעלות. מועד התשלום

(ב) ההיטל בשל כלי טיס פרטי או בשל כלי שיט פרטי ישולם לא יאוחר מיום כ"ז בסיון התשמ"ט (30 ביוני 1989): ואולם אם בעל כלי הטיס או כלי השיט קיבל אותו אחרי היום האמור ממי שלא היה חייב בשלו בהיטל או אם כלי הטיס או כלי השיט נרשם לראשונה בפנקס או במרשם הישראלי אחרי היום האמור – ישולם ההיטל תוך 7 ימים מיום שהיה לבעלו או מיום שנרשם לראשונה בישראל במרשם כלי הטיס או השיט, לפי המוקדם.

29. על סכום היטל שלא שולם במועד תיווסף ריבית בשיעור הקבוע בסעיף 159א לפקודה, במועד התשלום עד ליום התשלום בפועל, וכן קנס פיגורים לפי סעיף 2(א) לחוק המסים (קנס פיגורים), התשמ"א-1980¹⁹. ריבית וקנס פיגורים

30. (א) לא יינתן ולא יחודש רשיון רכב אם לא שולם היטל בשל הרכב, אלא אם כן הוכח שבעל הרכב פטור מההיטל; נרכש רכב מבעל פטור, לא יירשם שינוי הבעלות בו, אלא לאחר ששולם בשלו היטל. תשלום היטל תנאי לרישוי ורישום

¹⁸ ק"ת התשל"ד, עמ' 312.
¹⁹ ס"ח התשמ"א, עמ' 38.

(ב) החל מיום כ"ח בסיון התשמ"ט (1 ביולי 1989) לא תינתן ולא תחודש תעודת כושר לכלי טיס פרטי או לכלי שיט פרטי ולא יירשם שינוי בעלות בהם, ולכלי טיס פרטי לא יינתן אישור טיסה, ולכלי שיט פרטי לא יינתן אישור הפלגה, אלא אם כן הוכח כי שולם ההיטל בשלהם.

הצהרה 31. (א) בעלו של כלי טיס פרטי או כלי שיט שחייבים בשלו בהיטל לפי פרק זה, ימסור לפקיד השומה או למי שהנציב הסמיך לענין זה, עד היום שבו יש לשלם את ההיטל לפי סעיף 28(ב), הצהרה ובה יפורטו הפרטים בדבר כלי הטיס או כלי השיט והפרטים הדרושים לקביעת שוויון, בטופס שיקבע הנציב.

(ב) לא מסר אדם הצהרה, או שמסר הצהרה ולפקיד השומה או למי שהנציב הסמיך לענין זה יש טעם סביר להניח שהפרטים שנמסרו או שסכום ההיטל הרשום בהצהרה אינם מדוייקים, רשאי הוא לקבוע את סכום ההיטל המגיע לפי פרק זה.

פטורים 32. אלה פטורים מתשלום ההיטל בשל רכב:

(1) נכה – בשל רכב כאמור בתקנה 272א לתקנות התעבורה;

(2) בעל רכב כמפורט בפרט 15 לחלק ג' בתוספת הראשונה לתקנות התעבורה;

(3) מי שפטור מאגרת רישום ומאגרת רישום לפי סעיף 17 לפקודת התעבורה, ומי שפטור מאגרה כאמור לפי תקנה 276ב לתקנות התעבורה;

(4) בעל רכב שהוכיח להנחת דעתו של פקיד רשות הרישוי כי במשך כל התקופה הקובעת הרכב הרשום בבעלותו לא היה בר שימוש ורשימו לא היה בר תוקף בשל ביטולו או הפקדתו במשרד הרישוי;

(5) בעל רכב שהוכיח להנחת דעתו של פקיד רשות הרישוי כי במשך כל התקופה הקובעת הרכב שבבעלותו לא היה בישראל או באזור.

תחולת הוראות הפקודה 33. (א) לענין דו"ח, שומה, השגה, ערעור, גביה – לרכות סדר זקיפת תשלומים, ביצוע, עונשין והוראות כלליות אחרות, יחולו הוראות הפקודה על היטל לפי פרק זה כאילו היה ההיטל מס הכנסה, זולת אם יש בפרק זה הוראה מפורשת אחרת.

(ב) הוראות סעיף 192 לפקודה לא יחולו על ריבית שהוטלה לפי פרק זה.

שינוי סכומים וקביעת היטל 34. שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי –

(1) לשנות את סכומי ההיטל;

(2) לקבוע את סכומי ההיטל שישולמו בשל רכב ששנת ייצורו 1990.

היטל על עובד שהועמד לרשותו רכב 35. (א) עובד שמעבידו העמיד לרשותו רכב וחלות עליו תקנות שהותקנו לפי סעיף 2(2)(ב) לפקודה יהיה חייב בהיטל בשיעור של 20% מסכום ההיטל הקבוע בתוספת הראשונה, ובלבד שעובד לא ישלם היטל לפי סעיף זה בשל יותר מרכב אחד; חובת תשלום ההיטל לפי סעיף זה תחול על אף האמור בסעיף 26.

(ב) הוראות הפקודה יחולו על היטל לפי סעיף קטן (א) כאילו היה מס על הכנסת עבודה והוא ינוכה מן המשכורת המשתלמת לעובד בעד עבודה כחודש שבו חל המועד הקבוע לחידוש רישיון הרכב או שבו נרשם הרכב לראשונה.

אי התרת ההיטל בניכוי 36. (א) על אף האמור בכל דין, סכום היטל ששולם לפי פרק זה לא יותר בניכוי לענין חישוב ההכנסה החייבת.

(ב) בתקופה הקובעת ייקרא סעיף 181ב (א) לפקודה כאילו אחרי המלים "לפי סעיף 32(11)" נאמר "או ששילם היטל לפי פרק ו' לחוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה), התשמ"ט-1989".

37. התברר לפקיד השומה כי אדם שילם היטל יתר על הסכום שהוא חייב בו, יוחזר לו הסכום שבתיר כשהוא צמוד למדד מן המדד שפורסם לאחרונה לפני יום תשלום היתר עד המדד שפורסם לאחרונה לפני יום החזרתו.

החור סכום
ששולם ב"ח

38. שר האוצר ממונה על ביצוע פרק זה והוא רשאי להתקין תקנות לצורך ביצועו.

ביצוע ותקנות

פרק ז': הקלות מס בהקצאת מניות לעובדים

39. בפקודת מס הכנסה, אחרי סעיף 101 יבוא:

תיקון פקדה
מס הכנסה

102. (א) בסעיף זה –
"הקצאת מניות לעובדים"

"מניות" – לרבות זכויות לרכישת מניות;

"הקצאת מניות" – הקצאת מניות של חברה על שם נאמן בעד עובד של החברה;

"נאמן" – מי שהנציב אישרו כנאמן לצורך סעיף זה.

(ב) הכנסתו של עובד מהקצאת מניות תהיה פטורה ממס בעת ההקצאה, אם נחקימו כל אלה:

(1) ההקצאה בוצעה בתמורה לויתור של העובד על שכר;

(2) תעודות המניות לא נמסרו לידי העובד אלא הופקדו בידי הנאמן למשך תקופה שלא תפחת מעשרים וארבעה חדשים;

(3) בפנקס החברים נרשמו המניות על שם הנאמן;

(4) החברה והנאמן הודיעו על תכנית הקצאה לפקיד השומה שלושים ימים לפחות לפני ביצועה, בטופס שקבע הנציב.

(ג) מכר העובד או הנאמן את המניות, או העביר הנאמן את המניות על שם העובד, יראו את העובד כאילו מכר את המניות בתמורה כהגדרתה בסעיף 88; לענין זה יראו כמחיר מקורי רק סכום ששילם העובד במזומן בעת ההקצאה ולא יחול פטור ממס לפי סעיף 97(ג); הנאמן ינכה במקור מס בשיעור של 30% מן התמורה, או בשיעור נמוך יותר שקבע פקיד השומה.

(ד) הוראות סעיף 101 לא יחולו לגבי המניות לפני המועד שבו רואים אותן כאילו נמכרו לפי סעיף קטן (ג).

(ה) על מימוש זכות לרכישת מניות לא יחול סעיף 3(ט) אם הזכות מומשה בידי הנאמן; על המניה נשוא הזכות יחולו הוראות סעיף זה, ולענין סעיף קטן (ב) (2) תובא כחשבונו גם התקופה שבה היתה הזכות לרכישת המניה בידי הנאמן.

(ו) מכר העובד את המניות לאחר שהנאמן העבירן על שמו, יראו לענין חלק זה את היום שבו העבירן הנאמן על שמו כיום הרכישה ואת הסכום שנקבע בתמורה לענין סעיף קטן (ג) כמחיר המקורי.

(ז) הנציב רשאי לקבוע, דרך כלל או לגבי הקצאת מניות פלונית –

- (1) תנאים לענין ההקצאה, החזקת המניות בידי הנאמן, הגבלות על סחירותן של המניות, ותקופה שבמהלכה יישאר העובד בשירותה של החברה שבה עבד בעת ההקצאה;
- (2) הוראות לגבי חיוב במס שהעובד הופטר ממנו אם לא נתמלא תנאי מן התנאים שנקבעו בסעיף זה או לפיו;
- (3) תיאומי הון לענין חוק תיאומים בשל אינפלציה שיחוינו על החברה שהקצתה את המניות;
- (4) כללים לענין התרת ערך המניות שהוקצו בניכוי כהוצאה שהוציא המעביד בייצור הכנסה, לרבות הגבלות לגבי הניכוי, סכומי הניכוי ומועדי החזרתו;
- (5) כללים ומועדים להגשת דו"חות על ידי החברה או על ידי הנאמן.

פרק ח': הקלות במס בקשר להסרי סיוע לחקלאים

הגדרות

40. בפרק זה -

- (1) תהא לכל מונח המשמעות שיש לו בפקודת מס הכנסה (להלן - הפקודה) זולת אם נאמר במפורש אחרת;
 - (2) "ההסדר" - הסכם בדבר הסדר הסיוע למושבים שנחתם ביום ט' בשבט התשמ"ח (28 בינואר 1988) בין ממשלת ישראל, הסוכנות היהודית לארץ ישראל, ההסתדרות הציונית העולמית וארבעה בנקים, וכן כל הסכם אחר שענינו סיוע למושבים, לחבריהם, או לגופים הקשורים בהם, ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הכריז עליו בצו שהוא מהווה חלק מן ההסדר לענין פרק זה;
 - (3) "הסכם הקיבוצים" - ההסכמים שנחתמו במרס 1987 ובאפריל 1988 בין ממשלת ישראל, התנועה הקיבוצית המאוחדת - אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (תק"ם), קרן התנועה הקיבוצית הנהיגה בע"מ, תק"ם - קרן מימון ואשראי בע"מ ושני בנקים, וכן כל הסכם אחר שענינו סיוע לקיבוצים, לחבריהם, או לגופים הקשורים בהם, ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הכריז עליו בצו שהוא מהווה חלק מהסכם הקיבוצים לענין פרק זה;
 - (4) "הסכם נוסף" - הסכם שענינו תכנית הבראה או סיוע לחקלאים או לגופים הקשורים בהם, ששר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, הכריז עליו בצו כהסכם לענין פרק זה;
 - (5) "מינהלת ההסדר" - כמשמעותה בהסדר;
 - (6) "נישום" - כל אחד מאלה, ובלבד שאיננו תאגיד בנקאי כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981²¹;
- (א) יחיד או חברי בני-אדם שחתם על הסכם הצטרפות להסדר וכידו אישור על כך מאת מינהלת ההסדר;
- (ב) יחיד הנמנה על חברי בני-אדם שחתם על הסכם הצטרפות כאמור בפסקת משנה (א);
- (ג) אדם הנזכר בנספח להסכם הקיבוצים או בהסכם נוסף ושהוראותיהם חלות עליו, כולן או מקצתן;

²¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 232.

(ד) אדם אחר שביצע את הוראות ההסדר או הסכם הקיבוצים או הסכם נוסף, ושר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, החיל עליו בצו את הוראות פרק זה, כולן או מקצתן;

(ה) חברי בני-אדם שהוא בשליטה של אדם כאמור בפסקאות משנה (א) עד (ד) והוכיח להנחת דעתו של הנציב כי הוראות ההסדר, הסכם הקיבוצים או הסכם נוסף, כולן או מקצתן, חלות לגבי: לענין זה, "שליטה" – החזקה של יותר מ-50% בכל אחד מסוגי הזכויות בחבר-בני-אדם;

(7) "הקלה במס" – כל אחת מאלה:

(א) התרה בניכוי לצרכי חישוב ההכנסה החייבת של סכום שהוציא נישום, כולו או מקצתו, לפי הוראות ההסדר, הסכם הקיבוצים או הסכם נוסף;

(ב) התרה בניכוי לצרכי חישוב ההכנסה החייבת של חוב שמחל נישום או של חלק מחוב כאמור, אם החוב נוקף קודם לכן לנישום כהכנסה ואם מחילת החוב היא לפי הוראות ההסדר, הסכם הקיבוצים או הסכם נוסף;

(ג) מתן פטור ממס הכנסה שנצמחה לנישום לפי סעיפים 3(ב), 3(ט) או 3(י) לפקודה, כתוצאה מביצוע הוראות ההסדר, הסכם הקיבוצים או הסכם נוסף;

(ד) מתן פטור, הקלה או דחייה, לפי הענין, לגבי מס הכנסה, וכן לגבי מס שבח מקרקעין ומס רכישה כמשמעותם בחוק מס שבח מקרקעין, התשכ"ג-1963²¹, והכל בשל מכירה, עסקה או פעולה שנעשו בין נישומים במסגרת ביצוע הוראות ההסדר, הסכם הקיבוצים או הסכם נוסף;

(8) "המנהל" – מנהל המכס ומע"מ.

41. (א) שר האוצר יקבע בתקנות, באישור ועדת הכספים של הכנסת, כללים למתן הקלות במס לנישומים.

מתן הקלות
במס הכנסה
ובמס שבח
מקרקעין

(ב) הנציב רשאי להתנות מתן הקלה במס בתנאים, לסייגה בסייגים, להגבילה בסכומים או בשיעורים ולקבוע כל הוראה אחרת לענין זה, לרבות הוראות לענין עריכת שומה ותיקונה ולענין גביית המס.

42. (א) נישום הטוען להקלה במס יגיש לנציב, או למי שהוא יורה, דו"ח בטופס שיקבע הנציב, ויצרף לו מסמכים ואישורים כפי שיקבע הנציב; דו"ח המתייחס להקלה בשנה פלונית יוגש לא יאוחר מן המועד שבו היה על הנישום להגיש לאותה שנה דו"ח לפי סעיף 131 או סעיף 133 לפקודה, לפי המאוחר.

הגשת בקשה

(ב) נישום הטוען להקלה במס לשנת המס 1987 והגיש דו"ח על הכנסתו לשנת המס האמורה, יגיש את הדו"ח האמור בסעיף קטן (א) במועד הקבוע להגשת דו"ח לשנת המס 1988.

43. (א) שר האוצר רשאי לקבוע בתקנות, באישור ועדת הכספים של הכנסת, כללים לפיהם מענק או מחילת חוב שניתנו או שנעשו במסגרת ההסדר, הסכם הקיבוצים או הסכם נוסף לא ייחשבו כחלק ממחיר העסקאות של עוסק.

מתן הקלות
במס ערך
מוסף

(ב) המבקש לקבוע כי הכללים יוחלו לגביו יגיש בקשה למנהל; המנהל רשאי להתנות את קביעתו בתנאים, לסייגה בסייגים, להגבילה בסכומים או בשיעורים, ולקבוע כל הוראה אחרת לענין זה, לרבות הוראות לענין עריכת שומה ותיקונה ולענין גביית המס.

²¹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

44. (א) הנציב רשאי לקבוע כללים לביצוע סעיפים 41 ו-42. קביעת כללי ביצוע
- (ב) המנהל רשאי לקבוע כללים לביצוע סעיף 43.
45. תחולתו של פרק זה בשנות המס 1987 עד 1992. תחולה

פרק ט': מס חלוקה צורקת של הנטל

46. (א) יחיד שהיתה לו בשנת המס 1989 הכנסה חייבת בסכום העולה על 96,000 שקלים חדשים, יהיה חייב בשנת המס 1989, בנוסף על המס שהוא חייב בו לפי סעיף 121 לפקודה, במס בשיעור של 3% על שלושה רבעים מסכום ההכנסה שמעל להכנסה האמורה; לענין זה, "הכנסה חייבת" – למעט הכנסה החייבת בשיעור מס מוגבל לפי כל דין.
- (ב) תואמו תקרות ההכנסה לפי סעיף 120ב(ב) לפקודה בתקופה שבין כ"ה באדר ב' התשמ"ט (1 באפריל 1989) לבין ג' בטבת התש"ן (31 בדצמבר 1989), יתואם הסכום הנקוב בסעיף קטן (א) כאילו היה תקרת הכנסה, ונציב מס הכנסה יקבע את הממוצע השנתי של הסכום האמור.
- (ג) הנציב יקבע בכללים את הדרך לחישוב הניכוי במקור של המס האמור בסעיף קטן (א).

תוספת ראשונה

(סעיפים 22 ו-23)

ההיטל על רכב פרטי, לרבות רכב דו-שימושי, ולמעט ג'יפ ורכב ללימוד נהיגה:

סכום ההיטל בשקלים חדשים לפי שנת הייצור								נפח המנוע
1989	1988	1987	1986	1985	1984	1983	1982	
600	550	510	420					1999-1800
1,700	1,470	1,290	1,108	1,020				2499-2000
3,330	2,910	2,550	2,220	1,950	1,620			2500 ומעלה
8,750	7,525	6,300	5,600	5,075	4,550	4,095	3,675	מרצדס (2500 ומעלה)

1. ההיטל על רכב להשכרה יהיה בשיעור של 20% מן הסכומים הנקובים בטבלה.
2. היה סכום ההיטל פחות מ-100 שקלים חדשים – לא ייגבה היטל.

תוספת שנייה

(סעיפים 22 ו-23)

ההיטל על אופנוע שנפח מנועו 601 סמ"ק או יותר:

שנת הייצור								סכום ההיטל בשקלים חדשים
1989	1988	1987	1986	1985	1984	1983	1982	
600	540	480	440	380	340	300	260	

תוספת שלישית

(סעיף 24)

ההיטל על כלי טיס:

סכום ההיטל בשקלים חדשים	סוג כלי הטיס
6,000	כלי טיס ששנת ייצורו 1980 ומעלה
4,000	כלי טיס ששנת ייצורו 1970 עד 1979
2,000	כלי טיס ששנת ייצורו עד 1969
1,000	כלי טיס שמשקלו כשהוא ריק אינו עולה על 150 ק"ג
15,000	כלי טיס המונע על ידי מנוע סילון

תוספת רביעית

(סעיף 25)

סכום ההיטל בשקלים חדשים	סוג כלי השיט
600	1. כלי שיט שארכו מעל 7 מטרים ועד 10 מטרים ושנת ייצורו 1986 ומעלה
2,000	2. כלי שיט שארכו מעל 10 מטרים והספק מנועו עד 150 קילוואט
3,000	3. כלי שיט שארכו מעל 12 מטרים והספק מנועו עד 150 קילוואט
5,000	4. כלי שיט שארכו מעל 10 מטרים והספק מנועו עולה על 150 קילוואט

שמעון פרס
שר האוצר

יצחק שמיר
ראש הממשלה

חיים הרצוג
נשיא המדינה

חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים (תיקון מס' 16), התשמ"ט-1989*

1. במקום סעיף 21 לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957¹ (להלן - החוק העיקרי), יבוא:
- "הצנת מחיר
21. (א) אדם המציע, המציג או המוכר במהלך עסק מצרך לצרכן, יציג על גבי המצרך או על גבי אריותו את מחיר המצרך.
- (ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם על מצרך המוצג לראווה, בין בחלון ראווה ובין שלא בחלון ראווה, באופן הנותן יסוד להניח שהמצרך או מצרך דומה לו מוצע למכירה.

* נתקבל בכנסת ביום כ"ז באדר ב' התשמ"ט (3 באפריל 1989): הצעת החוק דברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 1890, מיום י"ט בתמוז התשמ"ח (4 ביולי 1989), עמ' 230.
 1 ס"ח התשי"ח, עמ' 24.